

рішень, безпосередньо спрямованих на реалізацію даного принципу. У рішенні Конституційного Суду України від 2 листопада 2004 року № 15-рп/2004 зазначено, що справедливість розглядається як властивість права, виражена, зокрема, в рівному юридичному масштабі поведінки й у пропорційності юридичної відповідальності вчиненому правопорушенню. У рішенні Конституційного Суду України від 11 жовтня 2005 року № 8-рп/2005 у справі про рівень пенсії і щомісячного довічного грошового утримання йдеться про те, що при призначенні пенсії, її розмірів, порядку обчислення і виплати, законодавець повинен виходити із принципу справедливості. Отже, при постановці рішень у справах про забезпечення права на соціальний захист судам важливо враховувати принцип справедливості у випадках виникнення спірних ситуацій, відсутності законодавчої урегульованості окремої групи відносин тощо.

Таким чином, принцип справедливості є основою для формування і функціонування органів державної влади, що реалізують політику держави у сфері соціального забезпечення. Втілення принципу справедливості має забезпечувати прийняття нормативно-правових актів, що створюють рівні соціальні можливості для всіх учасників суспільних відносин. Крім того, діяльність органів виконавчої та судової гілок влади, що базується на принципі справедливості, дозволяє забезпечити належну реалізацію державою соціальної функції шляхом захисту соціальних прав громадян.

Луценко О. Є.,
аспірантка кафедри трудового права
Національного юридичного університету
імені Ярослава Мудрого

ПРИПИНЕННЯ ТРУДОВИХ ПРАВОВІДНОСИН ІЗ ДЕРЖАВНИМИ СЛУЖБОВЦЯМИ У ВИПАДКУ ВЧИНЕННЯ КОРУПЦІЙНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ

Корупція стала чинником, що реально загрожує національній безпеці і конституційному ладу нашої держави. Вона негативно впливає на різні сфери суспільного життя: економіку, політику, управління, соціальну і правову сфери, громадську свідомість, міжнародні відносини; є однією з основних перешкод побудови де-

мократичної, соціальної, правової держави, утвердження і реалізації принципу верховенства права.

Останнім часом в Україні для запобігання і протидії корупції зроблено чимало – прийнято спеціальний антикорупційний Закон України «Про засади запобігання і протидії корупції» та ряд інших законодавчих актів антикорупційного спрямування. Разом з тим ефективною антикорупційна політика може бути лише за умов існування реальних та дієвих інструментів протидії корупції, зокрема і на основі інститутів відповідальності. Подолати корупцію неможливо без невідворотного настання відповідальності за вчинення корупційного правопорушення.

Законом України «Про засади запобігання та протидії корупції» від 7 квітня 2011 року № 3206-VI (далі – Закон) було встановлено нову підставу для звільнення – вчинення корупційного правопорушення. КЗпП України у 2013 році доповнено п. 7-1 у ст. 36 (набрання законної сили судовим рішенням, відповідно до якого працівника притягнуто до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених Законом), а також п. 4 та ч.4 ст. 41 (перебування всупереч вимогам Закону у безпосередньому підпорядкуванні у близької особи, якщо неможливо перевести працівника за його згодою на іншу роботу).

Згідно із Законом корупційне правопорушення – умисне діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 4 цього Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, цивільно-правову та дисциплінарну відповідальність. Зі змісту зазначеного визначення випливає, що порушення усіх встановлених заборон є корупційними правопорушеннями, але, на нашу думку, об'єктивно «корупцією» є тільки порушення обмежень, передбачених статтею 6 Закону, зокрема особам забороняється використовувати свої службові повноваження та пов'язані з цим можливості з метою одержання неправомірної вигоди або у зв'язку з прийняттям обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб, у тому числі: 1) неправомірно сприяти фізичним або юридичним особам у здійсненні ними господарської діяльності, одержанні субсидій, субвенцій, дотацій, кредитів, пільг, укладанні контрактів (у тому числі на закупівлю товарів, робіт і послуг за державні кошти); 2) неправомірно сприяти призначенню на посаду особи; 3) неправомірно втручатися в діяльність органів державної влади, органів місцевого самоврядування або посадових осіб;

4) неправомірно надавати перевагу фізичним або юридичним особам у зв'язку з підготовкою проектів, виданням нормативно-правових актів та прийняттям рішень, затвердженням (погодженням) висновків.

У зв'язку з цим, вважаємо, що слід розрізняти порушення, які є власне корупцією, і порушення антикорупційних обмежень, які самі по собі ознак корупції не містять і можуть бути віднесені до числа «корупційних» лише тому, що вони сприяють створенню умов для виникнення корупції. Це дозволяє зробити висновок, що звільнення (ст. 22 цього Закону) має бути обов'язковим лише для тих випадків, коли правопорушення повністю підпадає під поняття «корупції», тобто пов'язане з одержанням чи вимаганням неправомірної вигоди з використанням для цього службових повноважень чи пов'язаних зі службовим становищем можливостей.

Особи, яких притягнуто до відповідальності за корупційні правопорушення підлягають звільненню зі служби у триденний строк з дня отримання органом державної влади, органом місцевого самоврядування, підприємством, установою, організацією копії відповідного судового рішення, яке набрало законної сили, якщо інше не передбачено законом. Про звільнення особи з посади у зв'язку з притягненням до відповідальності за корупційне правопорушення, пов'язане з порушенням обмежень, передбачених цим Законом, керівник органу державної влади, органу місцевого самоврядування, підприємства, установи, організації у триденний строк письмово повідомляє суд, який постановив обвинувальний вирок або прийняв постанову про накладення адміністративного стягнення за корупційне правопорушення, та центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері державної служби. На наш погляд, ці положення допускають можливість невиконання рішення суду до прийняття органом виконавчої влади рішення про звільнення особи, яку він призначає на посаду.

Таким чином, українське законодавство достатньо багато приділяє уваги боротьбі з корупцією, проте вона все ж залишається однією з найгостріших проблем. Саме це й викликало необхідність встановлення спеціальної підстави припинення трудових правовідносин із державними службовцями – вчинення корупційного правопорушення, що є ще одним важливим додатковим кроком на шляху до запобігання та протидії корупції.